

Lausunto

22.06.2020

Asia: VN/5698/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit suojelesityksenteko-oikeutta ja suojelesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

Suojelesityksen tekoa esitetään laajennettavaksi rekisteröityjen yhteisöjen osalta. Yhteisöjä koskevaan toimialavaatimukseen lisättäisiin rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen. Esityksen perusteluissa on todettu, että muutoksella muun muassa asukasyhdistyksillä olisi laajempi mahdollisuus tehdä suojelesityksiä. Kaupunkirakennelautakunta pitää tärkeänä perustuslaillista oikeutta päästä vaikuttamaan omaa elinympäristöään koskeviin asioihin myös rakennussuojelun osalta. Samanaikaisesti on huomattava, että kun suojelesitysten teko-oikeutta laajennetaan, lisää se hyvin todennäköisesti myös suojelesitysten määrää. Myös suojelesitysten laatu saattaa muutoksen myötä heikentyä, kun suojelesityksen tekijältä ei enää vaadittaisi vastaavaa asiantuntijuutta rakennussuojeluasioissa kuin voimassa olevassa laissa.

Kuulemisten osalta esitetään kuultavien naapurien kuulemisvelvoite muutettavaksi vastaamaan maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyä naapurin kuulemista. Jatkossa kuultavia olisivat viereisten kiinteistöjen lisäksi myös vastapäisten kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajat ja haltijat. Kaupunkirakennelautakunta katsoo, että lain soveltamisen näkökulmasta on periaatteellisesti hyvä ratkaisu, että kuultavien naapurien määritelmä on yhdenmukainen saman tyyppisissä ympäristölainsäädännön alaisissa asioissa.

Kommentit alustusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

Voimassa olevan rakennusperintölain mukaan ELY-keskusten tekemät rakennussuojelupäätökset alistetaan ympäristöministeriön vahvistettaviksi ja ympäristöministeriö toimii siten myös ensimmäisenä muutoksenhakuasteena. Ministeriön päätökseen haetaan muutosta valittamalla alueelliseen hallinto-oikeuteen, jonka päätöksestä voi edelleen hakea valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan alustusmenettely pidentää suojeleasian käsittelyn kestoja 1-2 vuodella. Muutoksenhakuprosessi yksittäisessä asiassa voi siten kestää jopa 3-4 vuotta.

Myönteistä suojelupäätöstä ei esityksen mukaan enää jatkossa alistettaisi ympäristöministeriön vahvistettavaksi eikä ministeriö toimisi muutoksenhakuviranomaisena. Ehdotettu muutos tulee nopeuttamaan suojelupäätöksen voimaantuloa. Kaupunkirakennelautakunta pitää esitystä alistusmenettelyn purkamisesta ja muutoksenhakuun liittyvien muutosten osalta erittäin hyvinä. Pitkittyneet rakennussuojeluprosessit vaikuttavat myös kunnan maankäytön suunnitteluun ja aiheuttavat haasteita kaavaprosesseissa, jotka koskevat aluetta, jossa kaavoituksen ohella on vireillä rakennusperintölain mukainen rakennussuojeluprosessi.

Muutoksenhaku rakennussuojelupäätöksistä ohjautuisi esityksen mukaan jatkossa alueelliseen hallinto-oikeuteen, ts. sama hallinto-oikeus käsittelee jatkossa valitukset sekä rakennussuojelupäätöksestä että kohdetta koskevista muista mahdollisista maankäytöllisistä asioista. Kaupunkirakennelautakunta pitää muutoksenhakuun esitettyjä muutoksia hyvinä erityisesti käsittelyn nopeutumisen ja prosessien sujuvoitumisen näkökulmasta.

Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettelyyn

Rakennusperintölaissa ei ole säädetty mahdollisuudesta poiketa rakennuksen suojelupäätöksestä. Suojelupäätöksen muuttaminen tapahtuu noudattaen samaa menettelyä kuin suojelusta päätettäessä. Esityksen tavoitteena on nyt luoda menettely, jonka avulla voidaan olosuhteiden muuttuessa hakea rakennuksen säilymisen turvaavaa ratkaisua ilman, että joudutaan käymään läpi enemmän aikaa vievä rakennussuojelupäätöksen muuttamismenettely. Rakennussuojelun tavoitteena on säilyttää suojelun arvoisia rakennuksia ja ajoittain vallitsevassa tilanteessa tiukat suojelupäätökset ovat sekä hidastaneet että myös haitanneet säilyttämistavoitteen toteuttamista, kun suojelumääräysten sallimissa rajoissa ei ole rakennusta pystytty korjaamaan ja suojelupäätöksen hidas muuttamisprosessi on näin ollen hidastanut koko rakennuksen korjaushanketta. Esityksen mukainen poikkeamismenettely suojelupäätöksestä parantaa ja joustavoittaa suojelurakennusten korjaushankkeita ja edistää näin ollen myös arvokkaiden rakennusten säilymistä.

Poikkeamisluvan valvonta tulee esityksen mukaan ELY-keskuksille ja Museovirastolle. Tämä edellyttää jatkossa tiivistä ja hyvää yhteistyötä kuntien rakennusvalvontojen kanssa. Poikkeamisluvan tehokas valvonta edellyttäneee myös uudenlaisten yhteistyötapojen kehittämistä sekä tiedonkulun parantamista, jotta valvonta olisi tehokasta.

Esityksen mukaan ennen poikkeamisen myöntämistä tulee hakemuksesta pyytää kohteen sijaintikunnan lausunto. Kaupunkirakennelautakunta pitää tärkeänä lausunnon pyytämistä kohteen sijaintikunnalta erityisesti rakennussuojelun ja muun maankäytön suunnittelun sekä rakennusvalvonnan kiinteän yhteyden vuoksi. Esityksessä esitetyn arvion mukaan poikkeamisasioiden määrä tulee olemaan hyvin rajallinen, joten kunnan resurssien näkökulmasta uusi menettely tuskin kuormittaa kohtuuttomasti.

Poikkeamista koskeva hakemus voisi esityksen mukaan koskea myös niitä rakennussuojelupäätöksillä suojeltuja kohteita, jotka on suojeltu ennen esitetyn muutoksen voimaantuloa. Kaupunkirakennelautakunta pitää tärkeänä, että poikkeamismenettely ulotetaan koskemaan myös näitä jo aiemmin suojeltuja rakennuksia. Jyväskylän kaupungin alueella sijaitsee useita rakennusperintölailla tai sitä edeltäneillä laeilla suojeltuja rakennuksia ja niiden säilymistä edistää esitetty muutos, että jatkossa voimassa olevasta suojelupäätöksestä voitaisiin tarvittaessa hakea poikkeamista.

Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

-

Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

Rikoslain 48 luvun 6 §:än ehdotetaan lisättäväksi rangaistusperusteeksi laissa edellytettyä lupaa koskevan päätöksen ehtojen rikkominen. Tämä estäisi rikoslain mukaisen rangaistusvastuun kiertämisen hakemalla lupaa poiketa suojelupäätöksestä ja jättämällä sen ehdot noudattamatta. Kyse on lakiteknisesti perustellusta muutoksesta.

Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Muilta osin kaupunkirakennelautakunnalla ei ole lausuttavaa rakennusperintölain ja rikoslain muutosesityksestä.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Ote_Jyväskylän kaupunkirakennelautakunta 16.6.2020_143.pdf](#)

Leppäkangas Outi
Jyväskylän kaupunki / Kaupunkirakennepalvelut